

Aan

De voorzitter van het bestuurscollege van het openbaar lichaam Saba

Adres kantoor Curaçao

De Rouvilleweg 39

Willemstad, Curaçao

Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten

Frontstreet 26

Convent Building

Philipsburg, Sint Maarten

Telefoon (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba

L.G. Smith Boulevard 68

La Piccola Marina

Oranjestad, Aruba

Telefoon (+297) 5832800

E-mail info@cft.cw

Internet www.cft.cw

Datum

29 augustus 2024

Ons kenmerk

Cft 202400106

Pagina

1/7

Uw kenmerk

Bijlage

2

Onderwerp

Advies bij de ontwerpbegroting 2025

Geachte heer Johnson,

Op 16 augustus 2024 ontving het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft) de ontwerpbegroting (OB) 2025 van uw bestuurscollege, met het verzoek daarbij te adviseren op basis van artikel 17 lid 3 van de Wet Financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wet FinBES). Met dit schrijven ontvangt u dit advies.¹ In bijlage 1 van deze brief vindt u een nadere uitleg en cijfermatige onderbouwing.

Oordeel

De OB toont een meerjarig evenwicht in de periode 2025-2028. Saba voldoet daarmee aan de centrale evenwichtsnorm uit de Wet FinBES. In de meerjarenbegroting ontbreekt een overzicht van de baten en lasten op basis van economische categorieën. Ook wordt het meerjarige verloop van de baten en lasten samenhangend met bijzondere uitkeringen niet inzichtelijk gemaakt. Hierdoor is het inzicht in de financiële positie van het openbaar lichaam en de meerjarige ontwikkeling van de baten en lasten beperkt, en voldoet de begroting niet aan het criterium van controleerbaarheid.²

Toelichting

Begrotingsresultaat en vrije uitkering

Saba presenteert een sluitende begroting voor de periode 2025-2028. Saba geeft in de begroting aan dat door de (structurele) verhoging van de vrije uitkering de druk op de begroting is verminderd. Uit onderzoek van IdeeVersa bleek dat de taken en middelen uit de vrije uitkering niet in evenwicht waren, waardoor de eilanden Bonaire, Saba en Sint Eustatius niet in staat werden gesteld om hun taken structureel adequaat uit te voeren.³ Naar aanleiding van dit onderzoek is de vrije uitkering voor alle drie eilanden structureel verhoogd. Saba zet deze additionele middelen onder andere in om

structurele personeelslasten te bekostigen, die voorheen met incidentele middelen werden gedekt. Vanuit het oogpunt dat structurele lasten gedekt dienen te worden door structurele baten, acht het Cft dit een positieve ontwikkeling.

Personeelslasten

Een meerjarige raming van de personeelslasten, de grootste lastenpost, ontbreekt in de begroting. Dit terwijl de versterking van de ambtelijke organisatie, zowel door het creëren van nieuwe arbeidsplaatsen als het zorgen voor structurele financiering van personeelslasten, een belangrijk speerpunt is voor Saba. Het Cft verzoekt Saba een meerjarige raming van de personeelslasten op te stellen en daarbij ook toe te lichten welke uitgangspunten hierbij worden gehanteerd.

Bijzondere uitkeringen

Net als in de OB 2024, neemt Saba ook dit jaar de bijzondere uitkeringen op in de begroting. Hierdoor geeft de begroting een beter beeld van de totaal te verwachten baten en lasten voor 2025 en de jaren daarna. Saba presenteert echter geen separaat overzicht van de bijzondere uitkeringen in de begroting, waardoor niet duidelijk is welke bijzondere uitkeringen precies zijn opgenomen in de begroting en in welke jaren de projecten tot bestedingen leiden.

Beperkt inzicht

Het inzicht in de financiële positie van het openbaar lichaam wordt verder beperkt door het ontbreken van een overzicht van de baten en lasten op basis van economische categorieën. In de OB zijn de verwachte baten en lasten ingedeeld naar functionele indeling, zoals voorgeschreven in het Besluit begroting en verantwoording openbare lichamen BES (BBV BES). Het Cft verzoekt Saba al geruime tijd om ook een indeling op basis van economische categorieën op te nemen in de begroting, om zich een beter oordeel te kunnen vormen over het realiteitsgehalte van met name de lasten.

Vervolg

Het Cft adviseert u de volgende aanpassingen in de OB aan te brengen voordat deze wordt aangeboden aan de eilandsraad:⁴

- Stel een meerjarige raming van de personeelslasten op en voeg deze toe aan de begroting. Neem daarbij ook een toelichting op de gehanteerde uitgangspunten op.
- Neem een overzicht van de bijzondere uitkeringen op in de begroting en maak het meerjarige verloop van deze uitkeringen inzichtelijk.
- Voeg een overzicht van de baten en lasten op basis van economische categorieën toe aan de begroting.

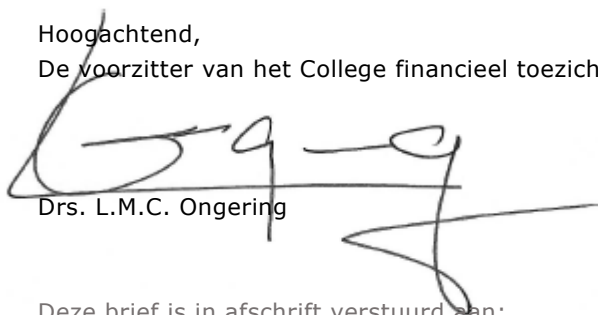
Het Cft vraagt al langer aandacht voor de verwerking van de bijzondere uitkeringen in de begroting en verzoekt ook geruime tijd om een overzicht op basis van economische categorieën. Het Cft heeft begrip voor de technische uitdagingen waarvoor het openbaar lichaam zich gesteld ziet, en gaat graag met Saba in gesprek op welke wijze het inzicht in de financiële positie van het openbaar lichaam vergroot kan worden.

Kenmerk
Cft 202400106
Blad
3/7

De OB die u uiterlijk op 1 september 2024 aanbiedt aan de eilandsraad dient, conform artikel 17 lid 4 van de Wet FinBES, vergezeld te gaan van dit advies en een toelichting in hoeverre en op welke wijze er rekening is gehouden met dit advies. Bij de doorgeleiding van de vastgestelde begroting naar de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) zal het Cft nagaan in hoeverre zijn aanbevelingen zijn verwerkt.

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Drs. L.M.C. Ongerling

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
Het hoofd Financiën van het openbaar lichaam Saba

Bijlage 1: Uitleg en cijfermatige onderbouwing

In tabel 1 is de realisatie weergegeven van de baten en lasten voor 2023, de tweede ontwerpbegrotingswijziging (OBW) 2024 en de meerjarenraming 2025-2028.

Tabel 1: Overzicht baten en lasten (in miljoenen USD)⁵

	2023	2024	2025	2026	2026	2028
Baten	49,4	58,4	47,3	37,4	29,7	30,5
Algemeen Bestuur	0,5	1,6	1,3	1,3	1,3	1,3
Openbare Orde en Veiligheid	0,1	1,0	0,4	0,4	0,4	0,4
Verkeer, Vervoer en Waterstaat	3,5	16,1	17,4	9,3	0,4	0,4
Economische Zaken	12,3	4,4	0,5	0,5	0,5	0,5
Onderwijs	0,4	1,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Cultuur en Recreatie	0,2	1,3	0,1	0,0	0,0	0,0
Sociale Voorzieningen	3,7	3,9	1,3	1,3	1,3	1,3
Volksgezondheid	0,7	1,2	0,5	0,2	0,2	0,2
Ruimtelijke Ordening	0,0	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
Financiering en Algemene Dekkingsmiddelen	28,1	26,7	25,7	24,2	25,4	26,2
Lasten	48,4	58,4	47,3	37,4	29,7	30,5
Algemeen Bestuur	7,4	9,2	10,3	10,3	10,3	10,3
Openbare Orde en Veiligheid	0,4	1,4	0,8	0,8	0,8	0,8
Verkeer, Vervoer en Waterstaat	6,3	20,8	22,3	14,2	5,3	5,3
Economische Zaken	13,0	5,1	1,6	1,6	1,6	1,6
Onderwijs	1,0	2,8	0,2	0,2	0,2	0,2
Cultuur en Recreatie	1,4	2,8	1,6	1,7	1,7	1,7
Sociale Voorzieningen	5,1	6,0	3,4	2,9	2,9	2,9
Volksgezondheid	5,6	7,2	6,3	4,6	4,6	4,6
Ruimtelijke Ordening	0,1	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3
Financiering en Algemene Dekkingsmiddelen	8,2	0,4	0,4	0,8	2,0	2,7
Resultaat	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Bron: jaarrekening 2023, tweede ontwerpbegrotingswijziging 2024 en ontwerpbegroting 2025 van Saba.

Baten

Saba begroot voor 2025 USD 47,3 miljoen aan baten, bestaande uit de vrije uitkering (USD 23,1 miljoen), de bijzondere uitkeringen (USD 22,7 miljoen), de baten uit de lokale heffingen (USD 0,9 miljoen) en overige verkopen (USD 0,6 miljoen). Dit is een afname van USD 11,1 miljoen ten opzichte van 2024, vermoedelijk door lagere bijzondere uitkeringen. Ook meerjarig vertonen de totale baten een dalende trend.

Het openbaar lichaam raamt in de periode 2025-2028 jaarlijks USD 0,9 miljoen aan baten uit lokale heffingen, en USD 0,6 miljoen aan overige baten. Saba indexeert de tarieven voor de lokale heffingen en de overige verkopen, waaronder de verkoop van drinkwater, niet. In de OB wordt echter niet toegelicht of dit een bewuste keuze is, en wat daarvoor de reden is. Het Cft adviseert Saba dit nader toe te lichten.

Lasten

Saba begroot voor 2025 USD 47,3 miljoen aan lasten, een daling van eveneens USD 11,1 miljoen ten opzichte van 2024. Het Cft gaat ervan uit dat de daling te wijten is aan afnemende bijzondere uitkeringen, maar kan dit niet vaststellen.

Voor 2025 begroot Saba USD 17,4 miljoen aan personeelslasten, gebaseerd op een formatie van 246,7 fte. Van dit bedrag wordt USD 2,7 miljoen, ofwel 35 fte, gefinancierd uit bijzondere uitkeringen. Het is onduidelijk of voor dit deel van de personeelsbegroting ook structurele dekking gevonden dient te worden, of dat dit tijdelijke functies zijn.

Investeringsen

Saba begroot in de periode 2025-2028 jaarlijks USD 0,5 miljoen aan investeringen in ICT, voertuigen en meubilair. Deze investeringen worden gefinancierd vanuit de afschrijvingen, de instandhoudingskosten raamt Saba op de hoofdfunctie van de desbetreffende afdeling.

Het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen van Saba vindt veelal op een ad-hoc basis plaats, gefinancierd vanuit incidentele middelen. Saba is voornemens hier verandering in te brengen. Daartoe brengt het openbaar lichaam momenteel de voorraad kapitaalgoederen in kaart, om vervolgens een onderhoudsplanning en -budget op te stellen. Het Cft blijft hierover graag geïnformeerd.

Weerstandscapaciteit

Conform het BBV BES neemt Saba in de OB 2025 een paragraaf over het weerstandsvermogen op, met daarin een vernieuwde risicoanalyse. Hoewel de risicoanalyse nog niet volledig is, is het Cft blij met de stap die Saba hiermee zet. Saba streeft naar een weerstandscapaciteit van USD 2,6 miljoen. Het Cft kan dit streefgetal echter niet aansluiten op de voorlopige risicoanalyse. Het openbaar lichaam beschikt op dit moment over een weerstandscapaciteit van USD 2,0 miljoen, maar een plan hoe deze capaciteit uit te breiden naar het gewenste niveau ontbreekt.

Financieel beheer

Saba heeft in 2024 geïnvesteerd in een upgrade van het financieel administratiesysteem. Deze upgrade wordt in 2025 afgerond, waarbij ook de nieuwe modules volledig geïmplementeerd zullen worden. Ook geeft Saba in 2025 prioriteit aan het verbeteren van de uitvoeringsrapportages en begrotingsproducten. Het Cft acht dit een welkome ontwikkeling, en trekt hierin graag samen met het openbaar lichaam op.

Collectieve sector

Conform artikel 11 lid 4 van de Wet FinBES rapporteert het Cft in samenwerking met het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) jaarlijks, gelijktijdig met het doorzenden van de jaarrekening, over de voorlopige uitgaven-, inkomsten-, tekort- en schuld cijfers van de collectieve sector van de openbare lichamen, aan de minister van BZK. Saba is niet recentelijk vastgesteld welke rechtspersonen tot de collectieve sector behoren, waardoor bovengenoemde rapportage niet kan worden opgesteld en toetsing van de rentelastnorm niet mogelijk is. Het Cft zal in overleg met het CBS nagaan hoe zo snel mogelijk tot een actualisatie van de vaststelling van de collectieve sector van Sint Eustatius kan worden gekomen, en u over de vervolgstappen informeren.

Bijlage 2: Eindnoten

¹ Het toetsingskader voor beoordeling van de OB wordt gevormd door de Wet FinBES aangevuld met de in het BBV BES opgenomen criteria.

² Artikel 19 lid 2 sub b van de Wet FinBES.

³ Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, vergaderjaar 2023-2024, 36 550 IV nr. 3, Voorjaarsnota 2024 en onderzoek eilandelijke taken en middelen, d.d. 18 april 2024.

⁴ Artikel 17 lid 4 van de Wet FinBES.

⁵ In deze tabel is sprake van afronding op USD miljoenen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen in de tabel voorkomen.